

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 08 Kasım 2023
Sayı: 231

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

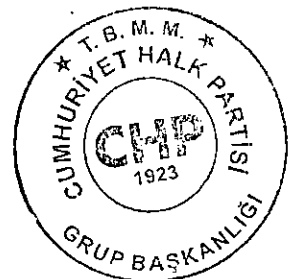
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 03/11/2023

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 10-11-2023	Esas No: 2/1761

09 Kasım 2023

TBMM GENEL EVRAK
09 Kasım 2023
No: 1321206

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

GENEL GEREKÇE

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM), Mayıs 2013'te yalnızca evlilik öncesi soyadını taşıma talebiyle başvuran Bahar Leventoğlu'nu haklı bulmuş, Türkiye'nin "ayrımcılık yasağını ihlal ettiğine" karar vermiştir. AIHM, daha önce Ünal Tekeli ve Gülizar Tuncer davalarında da bu durumu "özel hayatın" ve "ayrımcılık yasağının" ihlali saymıştır.

Anayasa Mahkemesi, Aslanbay kararında referans verdiği üzere, AIHM ad ve soyad konusunda aldığı kararda, soyadının mesleki bağlamın yanı sıra, bireylerin özel ve aile yaşamında diğer insanlarla sosyal, kültürel ya da diğer türden ilişkiler kurması için önemli olduğunu, onları dış dünyaya tanıtmada fonksiyonunu üstlendiğini vurgulamıştır. Anayasa Mahkemesi kararında, Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelerden doğan, "eşlerin evlenirken, evlilik sürecinde ve evlilik sonlandığında kadın ve erkeğin eşit haklarının sağlanması için gerekli tedbir alma" yükümlülüğünü de hatırlatmıştır. Anayasa Mahkemesinin vurguladığı bir diğer husus, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesiyle korunan "özel hayatın korunması" ve muadili olan Anayasanın 17. maddesi ile düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkıdır. Aslanbay kararında Anayasa Mahkemesi, AIHM'in kişinin soyadını özel hayat kapsamında değerlendirerek evli kadının kocasının soyadını kullanma zorunluluğunu özel hayata müdahale olarak kabul ettiği birçok karara işaret etmiş, AIHM'nin kadının evlendikten sonra yalnızca evlilik öncesi soyadını kullanmasına ulusal mercilerce izin verilmemesini, Sözleşme'nin özel hayatın gizliliğini öngören 8. maddesiyle bağlantılı olarak, ayrımcılığı yasaklayan 14. maddesine aykırı olduğu sonucuna vardığını belirtmiştir.

Tüm bu ihlal kararları neticesinde, İstanbul 8. Aile Mahkemesi, "Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir." düzenlemesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur. Başvuruyu değerlendiren Anayasa Mahkemesi, Medeni Kanunun 187. Maddesinde bulunan hükmü, Anayasa'ya göre kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğu, ailenin de "eşler arasında eşitliğe dayandığı" gerekçesiyle kararın yayımlanmasından itibaren 9 ay sonra yürürlüğe girmek üzere kanun hükmünü iptal etmiş ve karar Resmi Gazetede 28 Nisan 2023 tarihinde yayımlanmıştır.

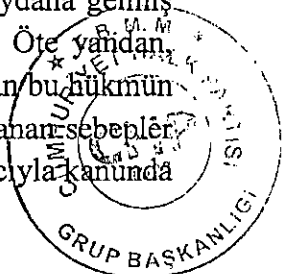
Kanun hükmünün iptali neticesinde, Türk Medeni Kanununun Kadının Soyadı başlıklı 187. maddesinde yer alan düzenleme ortadan kalkacak ve hüküm boşluğu meydana gelmiş olacaktır. Bu durumun uygulamada birçok soruna sebebiyet vereceği açıktır. Öte yandan, kadınların evlilik sonrası kendi soyadını kullanmaya devam edebilmesi açısından bu hükmün iptali mutlak surette gereklidir ancak tek başına yeterli değildir. Tüm bu açıklanan sebepler doğrultusunda, kadının evlenme ile yalnızca kendi soyadını kullanabilmesi amacıyla kanunda

Tel.: 0312 420 85 66

Faks: 0312 420 85 66

e-posta: mahmut.tanal@tbmm.gov.tr

Adres: Yeni Halka İlişkiler Binası 4. Kat F424 TBMM-ANKARA

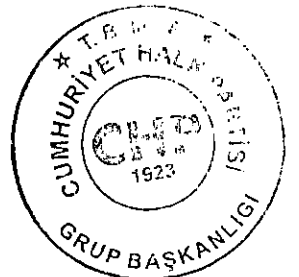
Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanun değişikliğine ilişkin teklif ile gerek mesleki tanınmışlık gerekse de özel sebepler dolayısıyla yalnızca evlilik öncesinde kullandığı soyadını kullanmak isteyen kadınların maruz kaldığı eşitsizliğin giderilmesi ve aynı zamanda Anayasa Mahkemesi Kararı neticesinde iptal edilen hükmün yerine, iptal amacına uygun bir hüküm düzenlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle evli olan kadınların da nüfus memurluğuna başvuru yaparak yeni kanun uyarınca soyadlarını değiştirebilmesi amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük Maddesidir.

Madde 3- Yürütme Maddesidir.

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 187'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kadın, evlilik öncesinde evlendirme memuruna veya evlilik sonrasında nüfus memurluğuna yazılı başvuruda bulunarak eşinin soyadını da kullanmak istediğini ya da yalnızca eşinin soyadını kullanmak istediğini belirtmedikçe kendi soyadını kullanır. Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte evli olan kadın da bu maddeye dayanarak soyadını değiştirme hakkına sahiptir.”

MADDE 2 - Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

